

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2015
Β΄ ΦΑΣΗ

E_3.BNEΛ3Γ(ε)

ΤΑΞΗ: 3^η ΤΑΞΗ ΕΠΑ.Λ. (Α΄ ΟΜΑΔΑ)

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ/ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ημερομηνία: Κυριακή 5 Απριλίου 2015

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΤΟΥ

Δεν υπάρχει κατά τη γνώμη μου καμιά **αμφιβολία** ότι η σχέση καλλιτέχνη – κοινού είναι προσδιοριστικής σημασίας στην ανάλυση του ρόλου και της συμβολής της σύγχρονης τέχνης στον κοινωνικό **μετασχηματισμό**. Η σχέση καλλιτέχνη – κοινού έχει πριν από όλα την έννοια της επικοινωνίας και της μεταβίβασης μηνυμάτων, που δεν μπορεί παρά να είναι αμφίπλευρη. Αμφίπλευρη επικοινωνία σημαίνει ότι ο καλλιτέχνης δέχεται ερεθίσματα από το κοινό – δηλαδή από το ανθρώπινο, το κοινωνικό περιβάλλον του – τα οποία μετουσιώνει αισθητικά, **μεταγλωττίζει** στη γλώσσα της τέχνης και ξαναδίνει με αλλιώτικη μορφή στο κοινό.

Ασφαλώς ο καλλιτέχνης δεν αντανακλά απλώς την πραγματικότητα αλλά, όπως προαναφέρθηκε, τη μετουσιώνει, την αναπαράγει σε ένα καλλιτεχνικό επίπεδο, τη συμβολοποιεί με καλλιτεχνικά μέσα. Αυτή είναι η πράξη της δημιουργίας του, η μορφοποιητική του ενέργεια, η συμβολή του στον μετασχηματισμό. Η τελευταία αυτή συμβολή υπάρχει γιατί η πραγματική καλλιτεχνική δημιουργία έχει πάντοτε ένα στοιχείο απόστασης, κριτικής, ανάλυσης, αντιπαράθεσης με άλλες *υπαρκτές* ή δυνατές πραγματικότητες. Αυτό ακριβώς το στοιχείο δημιουργεί μια πρώτη σοβαρή δυσκολία επικοινωνίας με το κοινό που δεμένο με τις ανάγκες, τα προβλήματα και το άγχος της καθημερινότητας έχει περιορισμένη δεκτικότητα για κριτική, οραματισμούς και συμβολισμούς, που εκφράζονται καλλιτεχνικά. **Δυσκολία όμως** δεν σημαίνει και αδυναμία. Ο καλλιτέχνης έχει δυνατότητα να επιβάλει τη «γλώσσα» του, τον τρόπο έκφρασης του. Έχει δυνατότητα να λειτουργήσει παιδευτικά και ηθοπλαστικά, μπορεί να ευαισθητοποιήσει αν δεν κινείται σε ένα καθαρά υποκειμενικό επίπεδο *ατομικής έκφρασης*.

Ένα πρόβλημα γενικό της εποχής μας είναι ότι υπάρχει ένα σοβαρότατο «άνοιγμα» ανάμεσα σε μια ραγδαία, εκρηκτική θα λέγαμε, εξέλιξη της τεχνολογίας και στην ψυχοπνευματική ανάπτυξη του σύγχρονου ανθρώπου. Ένα «άνοιγμα» που εκδηλώνεται στο γεγονός ότι η τεχνολογική επανάσταση της εποχής μας δεν πλαισιώνεται πολιτισμικά, κινείται **αυτόνομα**. Το φαινόμενο αυτό που ο Ogburn ονόμασε «πολιτισμική καθυστέρηση» (Cultural Lag) έχει τεράστιες επιπτώσεις αναφορικά με την ικανότητα του μέσου ανθρώπου να δεχτεί μηνύματα και να αφομοιώσει νέες αξίες πολιτισμού, νέες μορφές έκφρασης.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2015
Β΄ ΦΑΣΗ

E_3.BNEΛ3Γ(ε)

Ένα ειδικότερο πρόβλημα που αφορά τη χώρα μας είναι η μεταφορά – όπως σε όλους τους τομείς άλλωστε – έτοιμων τεχνοτροπιών, ξένων καλλιτεχνικών προτύπων και μοντέλων, που δεν έχουν ωριμάσει και βλαστήσει σε ελληνικό έδαφος, που δεν έχουν καμιά ανταπόκριση στις πραγματικότητες του τόπου μας. Φυσικό είναι η *ανεπεξέργαστη* αυτή εισαγωγή να αφήνει αδιάφορο και ανεπηρέαστο το ευρύ κοινό. Έτσι άλλωστε εξηγείται και ο καλλιτεχνικός σνομπισμός που μαστίζει τη χώρα μας και το γεγονός ότι η τέχνη είναι σε πολύ μεγάλο βαθμό υπόθεση κλειστών κύκλων που αλληλοϋποστηρίζονται και αλληλοθαυμάζονται. Η εύκολη λύση της περιφρόνησης των «αδαών», δηλαδή του κοινού, είναι μια άνετη λύση που δεν απαλλάσσει τον καλλιτέχνη από την ευθύνη του.

Ο αριστοκρατισμός σαν στάση ζωής – όπως και αν εκδηλώνεται – είναι μορφή προδοσίας της κοινωνικής ευθύνης του ανθρώπου και ιδιαίτερα του δημιουργού και του ηγέτη. Η υπεροψία των «επαίωντων»* έδωσε πάντοτε τη βάση του πνευματικού και πολιτικού αυταρχισμού. **Ο καλλιτέχνης είναι από τα πράγματα η πιο ευαίσθητη κεραία, ο σειсмоγράφος της κοινωνικής μεταβολής.** Για να επηρεάσει όμως, για να ευαισθητοποιήσει, για να γίνει *επιταχυντικός* συντελεστής στην πορεία απελευθέρωσης του ανθρώπου πρέπει να επικοινωνεί με το ευρύ κοινό, όχι το ναρκισσιστικό κοινό των κλειστών κύκλων. Ο καλλιτέχνης εφόσον λειτουργεί με την έννοια αυτή σωστά, μπορεί να αποτελέσει το σημαντικότερο ίσως αντίβαρο στο μονοδιάστατο άνθρωπο, στον ετεροκατευθυνόμενο άνθρωπο, στον άνθρωπο χωρίς φαντασία, που είναι τα θλιβερά υποπροϊόντα του ώριμου καταναλωτικού καπιταλισμού και της «κουλτούρας» της διαφήμισης.

Βασίλης Φίλια, *Κοινωνιολογικές Προσεγγίσεις*,
 Εκδόσεις «Σύγχρονη Εποχή», Αθήνα 1991, σελ.268-270.

*Επαίωντων= ειδικών, ειδημόνων, αυτών που κατέχουν τη γνώση

ΘΕΜΑΤΑ

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (100 – 120 λέξεις).

(Μονάδες 25)

B1. Να αναπτύξετε σε μια παράγραφο 90 – 110 λέξεων το περιεχόμενο της παρακάτω περιόδου: «Ο καλλιτέχνης είναι από τα πράγματα η πιο ευαίσθητη κεραία, ο σειсмоγράφος της κοινωνικής μεταβολής».

(Μονάδες 10)

B2. α. Να βρείτε τον τρόπο ανάπτυξης της τρίτης παραγράφου του κειμένου: «Ένα πρόβλημα .... νέες μορφές έκφρασης» και να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

(Μονάδες 4)

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2015
Β' ΦΑΣΗ

E_3.BNEΛ3Γ(ε)

β. Να εντοπίσετε τα δομικά μέρη της ίδιας παραγράφου και να της δώσετε έναν πλαγιότιτλο.

(Μονάδες 3)

B3. α. Να αιτιολογήσετε τη χρήση των εισαγωγικών στις παρακάτω περιπτώσεις:

- << άνοιγμα >>
- << πολιτισμική καθυστέρηση >>
- << επαϊόντων >>

(Μονάδες 3)

β. Τι δηλώνουν οι παρακάτω διαρθρωτικές λέξεις που συμβάλλουν στη συνοχή των νοημάτων του κειμένου: **δηλαδή, ασφαλώς, γιατί, όμως, εφόσον.**

(Μονάδες 5)

B4. α. Να γράψετε από ένα συνώνυμο για κάθε μία από τις παρακάτω λέξεις: **αμφιβολία, μετασχηματισμό, μεταγλωττίζει, δυσκολία, αυτόνομα.**

(Μονάδες 5)

β. Να γράψετε από ένα αντίονυμο για κάθε μία από τις παρακάτω λέξεις: **υπαρκτές, ατομικής, νέες, ανεπεξέργαστη επιταχυντικός.**

(Μονάδες 5)

Γ. Το σχολείο σας διοργανώνει μια εκδήλωση με θέμα την Τέχνη. Σε ένα κείμενο 500 – 600 λέξεων που θα εκφωνήσετε στην εκδήλωση να αναφέρετε τις αιτίες για τις οποίες πολλοί νέοι σήμερα έχουν απομακρυνθεί από την ποιοτική τέχνη και να προτείνετε τρόπους αντιμετώπισης του φαινομένου αυτού.

(Μονάδες 40)